

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 50 Lei
Pe jumătate de an . . . . . 25 „
Pe un pătrar de an . . . . . 12½ „
Un număr . . . . . 1 Leu.

Manuscrisele se adresează redacției
„Foaia Diecezană” iar banii de prenumăra-
țiune și inserțiuni administrației „Tipog-
rafia și Librăria diecezană” în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiuni oficiale, concursuri,
edictive etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 30 Lei, până la 200
de cuvinte 45 Lei, de aci în sus 60 Lei.

Biserica și Statul în Franța.

În Franța eră normată până la anul 1904 relația dintre biserică și stat prin așanumite concordate, adecă prin convențiuni solemne sau mai bine zis prin contracte, ce le încheia Papa dela Roma, ca capul suprem al bisericii catolice cu domnitorul lumesc al Franței pentru regularea afacerilor bisericii catolice, prezentându-se aceste contracte ca niște pacturi obligatoare pentru ambele părți, iar Papa ca egal îndreptățit cu Suveranul lumesc.

În aceste contracte ceda Papa statului anumită ingerință în chestiile bisericești temporale, până când statul garanta bisericii drepturi în sfera sa de competență.

Până la anul 1904 a fost în vigoare pentru Franța în liniamente generale concordatul, pe care îl încheiasse Napoleon în anul 1801 cu Curia romană.

Procesul de desfacere a raportului dintre biserică și stat s'a început încă în anul 1882, când se aduse legea despre laicisarea învățământului, continuă apoi cu desfacerea Congregațiilor, a unor asociațiuni monahale, cari nu profesau voturi solemne, se înaspri cu denunțarea concordatului întâmplată în 1904 și se încheie cu legea de desfacere votată de legislația țării în anul 1905.

Ca să ne putem da seama de însemnătatea pasului din urmă, trebuie să cunoaștem ce dispoziții cuprinde legea aceasta de o importanță extraordinară.

Înainte de toate enunță ca principiu fundamental: libertatea conștiinței și pe cea a cultului.

Când decretează republica franceză libertatea conștiinței în consecință asigură exercierea liberă a cultelor se înțelege pe lângă unele restricțiuni impuse de ordinea publică.

Astfel de restricțiuni sunt:

a) După ce în statul francez ordurile călugărești jucau un mare rol, se interzice înfiin-

țarea oricărui atare ord înainte de a avea autorizație specială din partea unei legi, care trebuia să-i fixeze și condițiunile activității.

b) Chiar și membrii ordurilor autorizate sunt eschiși de a instrua liber și a înființa școli particulare.

c) Preoții, din considerare la starea lor, nu sunt admiși la examenele de profesori pentru institute mai înalte de învățământ.

d) Jurământul se depune cu invocarea lui Dumnezeu și nici ateistii nu sunt absolvați de a presta jurământul în formă religioasă.

e) Femeile maritate au lipsă de consimțământul soțului lor pentru ca să poată intra într'o asociație culturală, fiind ele în urma firei lor mai apropiate de creșterea în spirit religios.

Toate dispozițiile de mai sus dovedesc, că scopul principal al acestei legi anticlericale a fost să ia din mâna bisericii creșterea tinerimei pe toată linia venind în contrazicere cu principiul libertății, căci pe de o parte instrucțiunea e liberă, iar pe de altă parte ordurile călugărești oprite de a instrua tinerimea și a deschide institute de învățământ.

Un alt principiu radical pe care îl enunță această lege e, că statul nu recunoaște, nu plătește și nu sprijinește nici un cult, iar instituțiunile publice de cult se sistează.

Ce urmează de aici?

Urmează, că organizația de stat a societăților religioase înceată a mai fi, introducându-se egala îndreptățire a tuturor cultelor și transpunându-se societățile religioase din cercul de ocrotire al dreptului public în cel al dreptului privat.

În viața cea de toate zilele se manifestează doctrinele acestea astfel, că înceată starea de autoritate a bisericii, că preoții își pierd dreptul de a fi scutiți de serviciul militar și câte altele, în schimb însă cade d. e. restricția de mai nainte, că preoții nu pot fi aleși poporului în cameră sau senat.

Dar de aceea să nu credem, că bisericile au fost supuse legii generale despre asociațiuni, ca bună-ooră în Statele-unite din America de nord.

Ele stau sub scutul unui drept special, beneficiind de anumite prerogative față de alte asociațiuni în deosebi cu privire la edificiile bisericesti și la casele parohiale.

De altcum bisericile sunt destul de stângenite în dezvoltarea lor.

Nu pot primi nici donațiuni, nici moșteniri. Administrarea averii lor stă sub controlul aspru al statului. În privința ceremoniilor nu pot introduce nici cea mai mică schimbare cu toate că organizația lor e fondată pe principiul democratic al asociațiunilor.

Roadele desfacerii statului de biserică nu întârzie.

Sub cupola bisericii din Saint-Frambourg, zidită în secolul al XII, se instalează un circ binecercetat de locuitorii dela țară.

În naea catedralei Saint-Pierre se ține târg de săptămână.

Biserica din Carnes servește miliției de magazin pentru bucate.

Domul din Saint-Agnan se transformează într'un teatru de a doua mână.

Iar preoții ajung ca vai de ei: unii ciobotari, alții altfel de meșteșugari.

Așa departe s'a coborât Franța sub stăpânirea legii îndreptate contra bisericii.

Cei mai mulți dintre noi, cari nu au avut prilej să călătorim prin Franța, nu cunoșteam mai deaproape starca sufletească a acestui popor de o cultură înaltă.

Primadata ni-s'a dat ocaziune să vedem și admirăm pe fiii acestui popor, când venim în anul 1919 în părțile banatice, ca trupe de ocupațiune. Între multe alte locuri fură staționați și la noi în Caransebeș.

Cu acest prilej vazurăm o înmormântare a unui soldat de rând, care sfârșise în spitalul militar de aici.

Ceice au petrecut la groapă pe acest fiu viteaz al Franței nu vor uita nici odată tabloul zguduitor de suflet, ce s'a desfășurat înaintea ochilor lor.

Soldații în frunte cu căpitanul pășiau cu evlavie și demnitate după sicriul fostului lor tovarăș de luptă. Erau cu capul descoperit în semn de doliu.

Acest tablou ne-a impresionat pe toți adânc, alegându-ne cu firma convingere că poporul francez e religios.

Atunci am înțeles, că față de rezistența pasivă a bisericii, observată împotriva statului, statul cu novela din 2 Ianuarie 1907 a făcut concesiuni până la tolerarea unei stări de tot contrare legii, care tractează despre desfacerea statului de biserică.

Franța a aflat de bine să despartă statul de biserică și ce a fost rezultatul? Că astăzi pregătește restabilirea școalei confesionale pentru-că în viitor să asigure creșterea religioasă-morală a tineretului.

Iată ce scrie Lavedan, unul dintre scriitorii cei mai porniți contra bisericii, după ce sub impresia evenimentelor din război l-a ajuns căința: „Franța! reîntoarce-te la credința celor mai frumoase zile ale tale. A părăsi pe Dumnezeu înseamnă a te zdrobi, a te nimici. Nu știi voi mai trăi mâne. Dar trebuie să aduc la cunoștința tuturor amicilor, că, „Lavedan nu cutează să moară ateu!“ Nu mă chinue frica de iad, ci gândul, că este Dumnezeu și e atât de departe de mine. Bucură-te suflete al meu, că ai ajuns oara, când poți rosti căzând în genunchi: „Cred într' unul Dumnezeu . . .“ Acest cuvânt e cântecul de dimineață al omenirii. Unde el, nu e cunoscut, acolo va fi noaptea eternă “

Aurel Moaca

DUMNEZEU

Prelegere din religie, de preotul **Sinesiu Bistreanu**.

— Trei tovarăși de călătorie nimeriseră în drum o pungă cu bani, și hotărâră între ei, că având atâta bogăție, s'o împărțescă între sine, ca apoi să reîntoarcă fiecarele la vatra părintească; iar fiind cei doi obosiți de drum și apoi și flămânzi binișor, se nțeleseră ca cel de-al treilea, fiind și mai tiner, să alerge până'n orașelul învecinat, ca să le cumpere ceva de ale gurei și o leacă de beaură. Cei doi vor aștepta, păzindu-și comoara. Așa și făcură. Pe când cel tiner zoria spre oraș, diavolul se apropie de dânsul și-i șoptește: că ar fi mai potrivit ca întreaga comoară să rămână lui; iar nenorocitul ascultă de cercarea diavolească și își croi planul de a-și acapara comoara. Cumpără bucatele și beaură, se sătură binișor, ca apoi peste celelalte bucate și în beaură să amestece otravă și așa să reîntoarse la tovarăși. Diavolul fiind mai ager de picioare și alergând înainte, sfătui pe cei doi tovarăși, că îndată ce ar sosi soțul lor din oraș, să-l omoare și apoi să împartă între sine comoara. Așa și făcură, ca apoi să se înfrupte

cu lăcomie din bucate și beutură; iar moartea și dreptatea dumnezească îi îndestulă pe toți.

„Căci Dumnezeu e drept, iubește dreptatea, cel drept îi vede fața sa.“ Psal. 11, 7.

Și luați aminte că dreptatea lui Dumnezeu se dovedește în sf. evanghelie, care spune, că bogatul nemilos va merge în focul gheenei; iar sermanul Lazăr va fi în ceriu, căci om bun era.

Dumnezeu e bun și milostiv.

Apostolul, în epistola către Romani, scrie: „Să nu disprețuim bogăția bunătații lui, căci prin bunătaatea sa ne îndeamnă spre îndreptare“. II 4.

Oamenii sunt asemenea datorășilor celor răi; când împrumută sunt în voie bună, dar mai târziu urăsc cu vrăjmășie pe creditor, nici nu vor să-l vadă.

Noi să știm însă, că Dumnezeu e bun și milostiv.

— Eră în orientul cel pururea iubitor de neorânduială. Un călugăr călare pe un azin ajunsese noaptea la poarta cetății, care însă o află încuiată și nimeni nu auzia chemarea sa. Eră și flămând și setos, pe lângă aceea mai ploia și stăpâniă un întunec grozav; iar călugărul este nevoit a se odihni afară pe câmpie. „Să primim de bine ceea ce ne dă Dumnezeu!“ își zise călugărul și așezându-se pe vatră, (pe pământ) își puse felinarul aprins lângă sine; iar asinul îl legă de un frăgar din apropierea sa. Începă un vânt puternic și-i stânse felinarul; iar călugărul șopti dormitând: „Bun e Dumnezeu și milostiv!“ și adormi pe întunec. Un leu se apropie tiptil și-i răpi asinul sfășiindu-l, dar călugărul ostenit de drum dormiă fără a simți paguba. De cătră ziuă să deșteptă și aflând numai remășițe din animalul său, rosti plin de convingere: „Știam eu că Dumnezeu e bun și milostiv!“ Crezând că acum va fi deschisă poarta cetății, se îndreptă spre oraș, dar întrând aci se înfioară de priveliștea ce vedeă. Vrăjmași intraseră noaptea aci și omorând pe împotrivitori, jefuiră ce eră mai de preț. Călugărul îngenunchie adânc mișcat și rosti rugăciune de mulțămită și zise: „Într'adevăr o Doamne, toate sunt bune câte purced din bunătaatea și mila ta, și ceea ce noi nu o pricepem scara, îndeamnă-ne numai spre răbdare, căci tu ne vei lumina!“

„Căci cine a cunoscut gândul lui Dumnezeu, sau cine i-s'a făcut sfetnic?“ zice Apostolul către Romani XI. 34.

Dumnezeu ne este și credincios.

Dumnezeu ne dovedește: 1. inimă credincioasă, că nici odată nu ne voește răul; 2. cuvânt

credincios, căci ține ceea ce promite; 3. ureche credincioasă, căci aude durerile celor părăsiți și năcăjiți și ține seamă de rugăciunea noastră; 4. ochi credincioși și vede pe ceice să tem de dânsul; 5. mână credincioasă, care poate străformă tot.

Dumnezeu este unul, însă preamărit în trei fețe sau persoane: Tatăl, Fiul și sf. Duh, cari apoi închipuesc sf. Treime.

Velcurio, un profesor, eră grav bolnav și cercetându-l prietenii îl întrebară, dacă n'are lipsă de mângăiere. El răspuse mulțămît: Tatăl mă iubește, mântuitor îmi este Fiul și sf. Duh este mângăitorul meu.

Păgânul nu voiă a crede în dumnezeire și că ar fi în trei fețe, iar atunci preotul binevestitor al evangheliei turnă într'un blid o cantitate de apă, o mână de neauă și un conț de ghiată, și punând blidul pe cuptor: deveni totul apă.

Protopărinții noștri își făceau mai multe închipuiri despre sf. Treime. Așa: un treiunghiu într'un nor c'un ochiu în mijloc. Apoi: Dumnezeu Tatăl e izvorul cel nevăzut și adânc ce iese din pământ; Fiul cel dumnezeesc este însaș fântâna care descopere omenimei izvorul cel nevăzut și dătător de viață; sf. Duh este riul curgător din fântână și carele umple apoi livezile de roduri înbelșugate. Apoi: soarele posedă lumină, raze și căldură. Omul posedă: suflet, corp și duh. (mintea).

— Sf. părinte Augustin tot se nizuia să afle adevărul sau taina sf. Treimi și preocupat d'acest gând, visă: că mergea la marginea mării și să tot gândiă la taina cea necuprinsă de mintea sa — taina sf. Treimi, cum ar fi în trei fețe și numai o ființă fiind? Mergând astfel îngândurat, văzù nu departe un copilaș care cu o scoică scotea apă din mare și o vărsă într'o groapă de năsip. Mirat, sf. părinte întrebă copilașul de fapta aceasta; iar răspuse: „Apoi am să storc întreaga apa mării în groapa mea!“ Sf. părinte zice zimbînd: „Asta n'ai s'o sfârșești în vecii-vecilor!“ Așa crezi? Dară tu sfârșivei cu cercetările tale zădarnice spre a află taina sf. Treimi?“ Atunci recunoscù sf. păr. Augustin că se dimise la niște cercetări fără rost pentru mintea sa omencască.

Dumnezeu Tatăl ne-a creat, Dumnezeu Fiul ne-a mântuit și apoi ne-am sfințit prin Duhul sfânt.

(Urmează)

Constituirea despărțământului „Astra“ în Orșova.

Orșova românească a trăit câteva clipe înălțătoare de sărbătoare culturală. Deși timpul nefavorabil totuși a venit lume multă de pe sate, ca fiecare să contribuie cu oboful său la punerea pietrei fundamentale a „Astrei“.

Conform programului publicat s'a oficiat în biserica ortodoxă de către preoții Magdescu, Dărăbanțiu și Dure parastas întru odihna decedatului președinte al „Astrei“ Andrei Bârseanu. A cântat frumos „Reuniunea de cântări“ de sub conducerea tinărului măestru Bâtea. Toate autoritățile și școlile erau de față. Biserica eră tixită.

La ora 5 în sala „Casinei“ din Orșova, unde se adunase peste 500 de participanți — intelectuali și țărani de pe sate — delegații din Lugoj, Caransebeș și Teregovă în frunte cu dnii Dr. V. Branișce, P. O. D. Andrei Ghidiu, profesorii Domășneanu și Călțun și inginerul silvic Petru Fotoc — fiind prezent ca învitat anume și dl profesor universitar Traian Lalescu și iubitul nostru Paulianu — s'a deschis adunarea de constituire de către delegatul comitetului central al „Astrei“, M. O. Domn Coriolan I. Buracu preot din Mehadia. În o cuvântare plină de accente calde arată misiunea culturală îndeplinită cu atâta căldură și dragoste și cu atâtea jertfe de către vechea instituție culturală „Astra“ *cu 5 ani mai veche* decât Academia română, — apelului însuflețit care nu eră a unui om ci al întregului neam din acest colț de țară — s'a dat un răspuns care a trecut mult peste așteptări. În timp de *10 minute* s'a depus pe masa biroului suma de *Lei 12.940*, ca taxe de membrii în partea covârșitoare pe viață. A făcut o deosebită impresie înscrierea de membri pe vieață a multor măestri, plugari și negustori români. Dnii profesor univ. Lalescu și comerciantul Dimitrie Radac au dat câte 1000 Lei. Rezultatul a fost primit cu urale nesfârșite văzându-se un bun augur pentru mișcarea culturală a satelor noastre.

Urmând constituirea, membrii înscriși primesc cu aclamațiune pe periodul anilor 1921/22—1924/25 pe următorii propuși de către delegatul „Astrei“, păr. Buracu: director: Loc.-col. Gamber, v. preș. Dr. Ștefan Pascu not. public, secretar: Constantin Dure preot, cassar: Ioan Morariu dirig. la „Banca Agrară“, controlor: Mihail Costescu preot, membri în comitet: Nicolae Văleanu preot (Cornea), Constantin Vladu inv. (Eșelnița), Nic. Cernescu negustor (Cornereva), Gore Crăciunescu econom (Mehadia). Ca delegați oficiali la adunarea generală a „Astrei“ s'au

ales dnii: președinte Gamber și secretarul Dure și s'a oferit ca delegat și dl profesor universitar Tr. Lalescu.

Noul președinte-director și întreg biroul au fost salutați cu o deosebită însuflețire de dl Buracu, dorindu-le o muncă rodnică, având înaintea ochilor că la spate au o armată întreagă.

Vorbește dl prof. Dr. Branișce despre mișcarea culturală la noi în Ardeal și Banat, iar dl profesor universitar Lalescu despre mișcarea culturală în vechiul Regat. Oratorii și acești iluștri oaspeți au fost călduros și îndelung aplaudați.

După-ce se mulțumește părintelui Buracu pentru reușita acestei adunări care e cel mai mare eveniment cultural — și care s'a făcut numai din inițiativa D-Sale primind apoi concursul tuturor — cei prezenți sub o însuflețire rară au trecut la cina comună, unde s'au ținut mai multe toasturi pentru dnii Branișce, Paulianu — care e nedespărțit de noi, la toate împrejurările — pentru preoți și învățători, Dr. Nemoianu singurul medic prezent — și pentru frumoasa delegațiune din Mehadia compusă din 24 persoane, care în majoritate s'au înscris membrii pe viață.

La ora 9 sara vin doamnele din Reuniunea de cântări toate în costum național primite cu aplauze îndelungate. Cu o punctualitate surprinzătoare să începe concertul cu „Românimea“ cântat cu multă forță și căldură impresionând adânc pe ascultătorii numeroși cari au tixit sala dela „Cerbul de aur“. A urmat conferența celui atât iubit de noi Dr. Branișce despre „Condițiile progresului“. Cu măestrie și la înțelesul tuturor ne-a arătat cum s'a pornit progresul și cum îl putem desăvârși. „Rugămintea din urmă“ predată în forma unui tablou viu a impresionat mult. Corul cântă din nou „Cimpoiașul“ cu solo de dl Olariu cântăreț iscusit. Și debutul acesta a fost viu aplaudat. Cu aplauze e primit dl prof. universitar Lalescu, care aduce elogiul distinsului nostru bărbat și conferențiar Dr. Branișce. Vorbește apoi despre forța hidraulică a porților de fier care va fi exploatată de către statul român. Dl Bâtea conducătorul corului și dibaci recitator comic a predat poezii de Delamarina și Gârda. Serbarea s'a terminat cu „Pui de lei“ ce a trebuit să fie bisată. Această primă „serată culturală“ aranjată de „Astra“, care a reușit așa de mult sub toate raporturile a lăsat o impresie adâncă. Dl Branișce a ținut să aducă elogiul și aici părintelui Buracu sufletul mișcării, și tuturor cari au contribuit la reușită, și celor prezenți.

Apoi s'a încins hora și dansurile au urmat până în zori cu însuflețire, frățietate și animație.

Trebue amintit, că cei de altă limbă au rămas profund impresionați de această manifestare culturală a poporului român și au răspuns înscriindu-se ca membri.

„Per aspera ad astra!”

Picurii cu strop de strop

Fac al mărilor potop.

Zilnic câte-un spic adună

Și'n curând tu ai un snop“.

(Coșbuc).

Correspondent.

Fasciștii.

Ziarele sunt pline de știri, că fasciștii au ocupat toate orașele de frunte ale Italiei, chiar și Roma.

Fasciștii au luat guvernarea Italiei asupra lor. Șeful guvernului și al partidului fascist e Mussolini.

Ce sunt fasciștii? Cuvântul italian „fascio” înseamnă mănunchiu. Fasciștii sunt naționaliștii cei mai fanatici. Partidele contrare lor sunt socialiștii mai moderați sau mai radicali și mai ales comuniștii.

Fasciștii vreau să creeze un stat puternic italian, vreau să scape celelalte partide de supremația socialismului. Grevele socialiste s'au împuținat de când au resărit fasciștii. Ei zic, că națiunea e realitatea cea mai înaltă, ea e subiectul tuturor întocmirilor sociale, nu individul sau o clasă.

Fasciștii se deosebesc de socialiștii moderați în primul rând prin aceea, că ei văd în națiune cea mai înaltă entitate socială, pe când socialiștii oricât de moderați ar fi sunt internaționali.

Fasciștii își realizează programul și cu puterea, dacă trebue; ei zic că vărsările de sânge sunt uneori necesare și în organismul social ca în chirurgie.

Fasciștii lucrează mai departe pentru strângerea într'un mănunchiu a tuturor Italienilor. Sunt 7 milioane de Italieni în străinătate. Ei vreau ca și aceștia să-și aibă reprezentanții lor în parlamentul italian.

Cam 700000 muncitori sunt organizați în sindicate fasciste.

Se anunță, că fascismul s'a introdus și în Ungaria. Fasciștii formează o organizație patriotică: totul pentru patrie și națiune, însă aplicarea violenței, a uciderii, a vărsării de sânge nu e un mijloc creștinesc, moral și deci nici patriotic.

„Cine scoate sabia, de sabia va pieri“.

G.

Convocare.

În înțelesul §-lui 10 din Statutele Asociației clerului „Andrei Șaguna” și în conformitate cu hotărârea congresului din anul trecut, convocăm al III-lea congres ordinar, ca *Congres catehetic al preoșimii, pe zilele 2/15—3/16 Noemvrie 1922, în Sibiu* cu următorul

Program:

1. Slujba sfintei liturghii în catedrala mitropolitană, cu predică și chemarea Duhului sfânt.
2. Deschiderea Congresului.

3. Raportul comitetului central.

4. Raportul casierului.

5. Educația religioasă prin școală.

6. Cine să predea religioasă în școala primară.

7. Materia de învățământ religios în școala primară.

8. Educația religioasă în școlile profesionale și de ucenici.

9. Dotația clerului.

10. Propuneri. (Se vor anunța în scris biroului central cel puțin cu 3 zile înainte de congres).

Toți profesorii de religioasă, precum și cateheții dela diferitele școli, sânt poștiți să ia parte la congres.

Delegații despărțămintelor, aleși în senzul §-lui 6 din Regulament, precum și toți câți doresc să participe, vor binevoi a se anunța din vreme la adresa: Preot P. Morușca, Sibiu, Consistorul mitropolitan. La aceeași adresă vor trimite domnii referenți lucrările, ce li-s'au încredințat.

Membrii comitetului central se convoacă la ședință pe ziua de 1/14 Noemvrie a. c. ora 2 d. a. In aceeași zi, la ora 6 se ține consfătuirea intimă a membrilor Asociației.

Dr. Gheorghe Ciuhandu
viceprezident al Asociației.

Preot P. Morușca
secretar general.

Organizațiile preoțești din întreaga Țară sânt rugate a-și trimite reprezentanții lor pentru a lua contact și a hotărî prin înțelegere chestiunile cari privesc deopotrivă clerul ortodox român de pretutindenea. — Oaspeții sânt bine veniți.

Ș T I R I

Hirotonie. P. Sf. Sa Dl Episcop diecezan a hirotonit Duminecă 5 Noemvrie n. pe clericul de curs III. Ioan *Medelean*, originar din Curtea, întru diacon pentru a servi în catedrala noastră episcopescă.

Director al școlii superioare de comerț din Orșova a fost numit dl Dr. Nica *Pelrescu*, avocat și publicist.

Examen de cvalificație preotească cu nota „distins” a dat candidatul de preoție Dl Ioan *Muntean* din Bolvașnița în fața comisiunii examinătoare instituite de Consistorul nostru diecezan.

Marele învățat Nicolae Iorga trece Mercuri în 8 Noembrie n. prin gara Caransebeș mergând la Lugoj. Școalele și intelectualii români îl vor întâmpina cu toată însuflețirea și dragostea.

† **Colonelul P. Mares**, cel mai brav militar, cu care armata noastră s'a fâlit la Tisa, rănit de 7 ori și decorat cu ordinul Mihai Viteazul a încetat din viață în capitala Mehedintului. A murit mulțămît că și-a văzut neamul încununat cu biruință.

Încercatei familii, transmitem condoleanțele noastre.

† **Văduva preoteasă Maria Sudreșeanu născ. de Suba**, mama preotului Eugeniu Sudreșianu din Coșteiul Făgetului, colaborator al organului nostru, oboșită de mulțimea anilor a adormit în Domnul, Sâmbătă în 15/28 Oct. a. c. în etate de 80 ani. A fost înmor-

mântată în 17/30 Oct. a. c. prin preoții Alexandru Jucu din Răchita, Partenie Stoica din Baștea și Cornel Fărașiu din Homojdia. La mormânt preotul A. Jucu a ținut un panegiric care a stors lacrimi din ochii mulțimei asistente.

Odihrtească în pace!

Ca president al Asociațiunii va fi ales dl *N. Iorga*. Nici că s'ar putea o alegere mai bună ca aceasta.

Pregătirea Constituției noi. Comisiunea pentru alcătuirea constituției a hotărât să se dea drepturi civile și femeilor, iar drepturile politice pentru femei să nu se înscrie în constituție, dar să li-se dea când va sosi momentul. S'a mai hotărât să se dea minorităților toate drepturile civile, politice și profesionale.

Manifestații antisemite la Iași. La Iași populațiunea creștină și studenții creștini au demonstrat contra Evreilor. Între altele au împedecat reprezentăția unei piese teatrale, în care rolul principal îl jucă o actriță evreică. Demonstrația a reușit. Piesa nu s'a mai jucat. Ministrul instrucțiunii a ordonat anchetă și a interzis participarea studențimei la astfel de acțiuni contra minorităților.

Fasciștii la guvern în Italia. Fasciștii din Italia, cari nu vreau să lase țara pe mâna socialiștilor și a comuniștilor internaționali, au luat cu forța conducerea țării. Fasciștii dispun de o armată numeroasă, cu care au ocupat majoritatea orașelor italiene. Guvernul De Facta a fost silit să demisioneze. S'a format un guvern fascist în frunte cu Mussolini. S'au întâmplat și ciocniri sângeroase, cu morți și răniți, între fasciști și comuniști. Fasciștii sunt cari au operat și la Fiume, în frunte cu marele poet D'Annunzio, ocupând acest oraș de seama Italiei.

Două republici noi. Turcia și Irlanda sunt pe cale să devină republici.

„Dreptatea”, ziar nou, apare de 2 ori pe lună în Ploiești ca organ al partidului naționalist-tărănist, al cărui șef e dl *N. Iorga*.

Jaf îndrăzneț. La Cernăuți niște bandiți travestiți în jandarmi au intrat într'o seară pe la orele 6 în localul băncii Halpern și Segall și după ce au somat pe toți cei prezenți să stea liniștiți amenințându-i cu moartea, au jefuit mai întâi cassa, apoi pe toți cei prezenți, luând bani și juvaere în suma de 600000 Lei. Bandiții au lăsat și pe alții de pe stradă să intre în bancă, apoi i-au jefuit și pe ei. Bandiților li-s'a pierdut urma.

„Revista Preoților” va reapare tot în Timișoara, piața sf. Gheorghe, nr. 4, II. Abonamentul 120 Lei anual. Apare săptămânal.

Legea despre sporul de scumpete pe seama funcționarilor s'a votat în adunarea deputaților în ședința dela 24 Oct. 1922 cu majoritate de 154 voturi contra 2, iar în ședința Senatului din 25 Oct. 1922 s'a adoptat cu unanimitate de 97 voturi (Monitorul oficial din 31 Oct. a. c. Nr. 166).

Recordul mondial de durată în aer, l'au ajuns francezii Bossontrot și Drouhin, bătând astfel pe americani. Dâșii cu un „Biplan Goliath” cu o capacitate de 2000 litre benzină au stat în aer deasupra câmpului de aviație și împrejurimi neconținut 38 ore, prin ce a bătut recordul mondial de durată.

Clopotul cel mare al Catedralei din Alba Iulia, e o operă a renumitei turnătorii de clopote „Schieb” și s'a turnat din țevi de tun, cari într'o împrejurare glorioasă au fost smulse dela inamic, de armata noastră vitează. Pregătirea clopotului a necesitat un timp de 3 săptămâni. Greutatea lui este de 1 $\frac{1}{2}$ tone (1500 kg.) diametrul și înălțimea aproape de 1 $\frac{1}{2}$ metru. Suncetul clopotului este un „d” curat, asemenea și sunetele intermediare ale acestui clopot (octava de sus și jos) au răușit, după exprimarea unui cunoscător de muzică, ca arareori. Ornamentele orientale ale clopotului își au originea dintr'un atelier de sculptură din București, a renumitului sculptor Becker. Inscricția clopotului este următoarea: „Făcutu-s'a acest clopot pentru biserica românească din nou ridicată pe locul clădirei lui Mihai Viteazul, în zilele Regelui Ferdinand I-ii întregitor de Țară și Domn al tuturor românilor, 1922 anul încoronării sale la Alba-Iulia.”

Polonia luptă cu o criză financiară foarte gravă, Băncile plătesc deponenților până la 60% interese.

Record în aviație. Generalul Mitchell, șeful serviciului aeronauticii în Statele Unite, a atins recordul mondial de înălțime sburând cu aeroplanul 360 kilometri pe oră.

Contra beuturilor spirituoase. Valiul din Brusa a publicat o ordonanță în care se arată, că mohamedanii cari beau spirituoase, vor fi pedepsiți cu 40 lovituri de ciomag. La noi beau rachie chiar și copiii.

VARIETĂȚI.

Inventatori uitați.

Femeile cari cu acul și cu degetul își câștigă pâinea nu știu probabil uneltele acestea folositoare cât de bătrâne sunt. Vechimea acului nu se cunoaște, e sigur însă că sub forme primitive, construit din os, din lemn poate, va fi slujit multe rânduri de moși și strămoși de-ai noștri, Degetarul nu-i tocmai așa vechi. Sunt totuși trei duzine de ani și două veacuri de când și-a făcut apariția'n lume Eră prin anul 1684, ziua de 19 Oct. când un bijutier din Amsterdam cu numele Nicolaus Betschoten a făurit din aur primul degetar ca proprie invenție și-l trimise unei dame în dar de ziua numelui, rugând-o „să primească această îmbrăcăminte nouă pentru scutul degetelor ei harnice ca omagiu din parte-i.” Abia după vre-o 15 ani apoi, altul un anumit Johann Lotting a reușit să facă cunoscut și să răspândească degetarul importându-l în Anglia unde a avut noroc. Cele dintâi exemplare au fost făurite numai din metal nobil: aur, argint, sau din fildeș și erau purtate pe degetul cel mare.

Inventatorul peniței de scris e greu de stabilit. Sunt mai mulți cari își atribuc meritul acest mare de-a fi descoperit cel mai util instrument al muncitorului cu creerul. Printre aceștia e și un german cu numele Theinhardt născut la Berlin în anul 1820. El povestește c'ar fi fost cel dintâi ce-a încercat să scrie c'o țevă îngustă de metal despicată la vârf. Un coleg al său de școală, băiatul unui tinichigiu, a venit a doua zi la lecție c'o peniță de tinichea fabricată de tatăl său și care scria mai bine decât țevă. Învățătorul le-a interzis atunci la amândoi elevii să scrie cu uneltele lor de metal pentrucă — zicea el — „sunt stricăcioase mâini”.

Bibliografie.

Tatăl nostru, Cartea vremii, lucrată de *Const. Popescu*, preot, Constanța 1922, p. 96. Prețul lei 12.—.

Un preot, cu înțelegere pentru nevoile unui suflet de creștin în vremile de azi, cu râvnă și devotament în lucrul său de a da tot ce poate pentru a sluji mai bine acestui suflet, scrie cartea de mai sus, după ideile și planul, împrumutate din revista bisericească franceză „L'Ami du Clergé”. Preoțimea noastră cetindu-o va găsi în ea material bogat și orientări bune de felul cum se poate încopciă cuvântul învățătorei netrecătoare de trebuințele vieții de toate zilele. Broșura să se ceară dela autor, Gara Palas-Constanța, trimițând pe lângă prețul ei, și Lei 2:50 pentru porto.

Numărul 20 al revistei ilustrate „Cosinzeana” din Cluj, aduce ilustrații și articole interesante în legătură cu următoarele ultime evenimente: Încoronarea dela Alba-Iulia, Evacuarea și arderea Smyrnei, Dimisia lui Lloyd George, Mormântul lui Schackleton, descoperitorul polului de sud, Poate omul trăi fără nutrițiune?, Amănunte interesante despre Finlanda, etc. La partea literară proză și poezii de Vladimir Nicoară, G. Rotica, Aurelia Pop, căpitan Locusteanu, Ion Berghia. O interesantă dare de seamă despre anuarul institutului de istorie națională din Cluj, o mulțime de „flori de-o zi”, ghicitori, etc. Revista dă numeri de probă grațiuți celor ce doresc s'o cunoască.

Cu inimă îndurerată aducem la cunoștința rudelor, prietenilor și cunoscuților că iubita noastră mamă, soacră, bunică, străbună, etc.

Văduva Preoteasă Maria Sudreșianu

născ. de Suba,

obosită de mulțimea anilor și istovită de muncă, în urma unei boale îndelungate a adormit lin în Domnul Sâmbătă în 15/28 Octombrie a. c., în etate de 80 ani, și în al 18 an al văduviei.

Inhumarea rămășițelor pământești a scumpei noastre defuncte a avut loc Luni în 17/30 Octombrie a. c. în grădina s. biserici ort. din loc.

Coșteiu de sus 16/29 Octombrie 1922.

Fie-i țerina ușoară și memoria pururea binecuvântată!

Pr. Eugen Sudreșianu, Maria măr. Matei, Versavia măr. Jucu, Elisaveta măr. Brendău ca fiu și fete; pr. Romul Radulovici, pr. Partenie Matei, pr. Alexandru Jucu, pr. Nicolae Brendău, ca gineri, și Terezia Sudreșianu, născ. de Mantel, că noră; Dr. Ioan Jucu cu soția Andreina de Segala și ficele Lia și Doina, Dr. Iuliu Radulovici, Marioara Radulovici, Dr. Alexandru Jucu, Aurora Jucu, Liviu Brendău, Sidonia Brendău, Agenor și Ioan Sudreșianu, Sofia Radulovici cu soțul ei Coșolan Ionescu ca nepoți, nepoate, și strănepoate.

CONCURS.

Pe baza ordinațiunei Ven. Consistoriu diecezan de dato 10 August 1922 Nr. B. 3066 ex 1922 se escrie concurs pentru ocuparea postului de *capelan* pe lângă neputinciosul preot Simeon Popoviciu în parohia de clasa II. în *Mramorac*, protopresbiteratul Panciovei cu termen de 30 zile dela prima publicare, pe lângă următoarele

Emolumente:

- 1) $\frac{1}{3}$ parte din sesiunea parohială.
- 2) $\frac{1}{3}$ parte din dotațiunea de 14.400 cor. votată de comitet și sinod anual și aprobată de Ven. Consistoriu cu datul de 24 Sept. 1921 Nr. 3852/921.
- 3) $\frac{1}{3}$ parte din toate venitele laterale.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poștiți a-și înainta petițiile de concurs comitetului par. prin P. O. ofițu protopresbiteral din Vârșeț și a se prezenta în sfânta biserică în vre-o Duminică sau sărbătoare spre a-și arată desteritatea în cântări și oratorie, însă numai cu prealabilă încuviințare a P. O. protopresbiter tractual din Vârșeț.

Mramorac, din ședința comitetului parohial, ținută la 19 Sept. 1922.

Trifu Beleuța m. p.
președintele com.

Adam Bojin m. p.
notarul com.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopr. adm.
Nr. 3764 B ex 1922.

Acest concurs se publică cu adausul, că sub emolumentele de sub punct 3 este a-se înțeleg și birul parohial, pe care credincioșii în senzul §-lui 29 al Regulamentului pentru parohii, și a decisului konzistorial ddo 3 Martie și 12 Aprilie 1914 Nr. 3053, ridicat la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. 33 ex 1914, sunt îndatorați a-l presta constituind el o parte legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș în 27 Septemvrie 1922.

3—3

Episcopul diecezan:
Dr. Iosif Tr. Badesca

În curând va apărea:

CALENDARUL ROMÂNULUI pe anul comun de la Christos 1923.

Care de 35 de ani
la rând nu lipsește
din casa gospodaru-
lui bănațean.

Cererile se pot face de pe acum
adresându-se **Librăriei Diece-
zane din Caransebeș.**

La Tipografia și Librăria Diecezană din Caransebeș

se găsesc

TOT FELUL DE CĂRȚI ȘCOLARE

curs primar, secundar și
comercial și tot felul de
papetărie în angro și detail
ca: Caete, creioane pentru
tablite, tocuri, creioane,
tablite, bureți, (sponghe),
cretă, gumă de șters, pene
etc. precum și certificate
școlare, registre de ab-
sențe și cărticică de atestare.
La orice comandă se face rabat.

Cu stimă

Tip. și Librăria Diecezană
Caransebeș.